

Якименко К. О.
*студентка філософського факультету
Київського національного університету імені Тараса
Шевченка*

ПРОПАГАНДА ЯК ЧАСТИНА ІДЕОЛОГІЇ ТОТАЛІТАРНИХ СЕКТ

Пропаганда оточує людство в суспільстві постійно, якою би демократичною і вільною держава не презентувала себе. Це форма поширення певних поглядів задля маніпуляції громадською свідомістю. Найчастіше це відбувається за допомогою ЗМІ. У світі особливо гостро стоїть питання щодо пропаганди, адже це один із найвпливовіших інструментів для ведення інформаційної війни та в цілому поширення певних поглядів, ідеологій.

Особливо активно пропаганда набирає оберти в стані війни. Наприклад, на плакаті Червоного хреста під час Першої світової війни написана наступна фраза: «Твої гроші або його смерть»[1], який мав на меті збирати гроші на військові потреби. Тут одразу можна побачити декілька ознак пропаганди: висвітлення подій у чорно-білому дусі: ти або хороший, бо робиш акт благодійності, або поганий, бо на твоїх руках «його смерть».

Другою ж ознакою є відсутність альтернатив: якщо хочеш бути гідною людиною, точно маєш дати грошей, інших варіантів не існує. Логічність же відсутня: взаємопов'язаність наданих грошей і смерті військового є непрямою, головною причиною є пряма загроза і наявність війни, але пропаганду це не цікавить. При цьому, - і це третя ознака - йде тиск на емоційність, а не раціональність.

Також пропаганда часто використовує загальноприйняті стереотипи та упередження. Наприклад, у плакатах та новинах проти капіталізму часто висвітлюють власників підприємств як товстих заможних експлуататорів, що використовують

нешасних голодних та бідних працівників. Контрасти та стереотипи задля викликання обурення та огиди до «негідних» - це про пропаганду.[2]

Інакше йде висвітлення того, задля чого здійснюється маніпуляція: на постері можна побачити напис: «У співпраці з Японією, Китаєм і Маньчжоу - світ може бути в мирі».[1] Він був створений задля сприяння гармонії та дружбі між народами цих трьох країн. Одразу видно щасливі обличчя, обійми дітей у знак товаришування, голуби як символ миру та теплі жовто-червоні тони як сонце і тепло. Знову стереотипи, загальні ідеї та маркери, звернення на емоційне.

Щодо тоталітарних сект, то основні риси будуть наведені на прикладі широко відомої секти «Церква об'єднання» Муна Сон Мьона. По-перше, ця організація має досить яскравий культ особи вождя: Мун вважав себе месією та другим пришествям Христа. Члени секти п'ють його кров та плоть під час обрядів і вважають його святим.

По-друге, наявне втручання у приватне життя та ізолювання від колишніх друзів та близьких людей: мунітам кажуть про те, що вони мають виходити заміж або одружуватися із членами організації, всіляко нав'язують цю ідею, адже тоді їхня дитина зможе бути позбавлена першородного гріху (так створюють масові шлюбні церемонії, де також існують обряди, які возвеличують Муна).

Що примітно, романтичне кохання відрікається, адже воно призводить до недієздатного суспільства і несумісності пар. Таким чином, нівелюється індивідуальність, бо у муніта є загальна місія: створити єдину сім'ю людства.

По-третє, управління інформаційним потоком: «Церква об'єднання» є власником великої кількості компаній (Мун за свого життя володів групою підприємств «Тон'іль груп», які були одні з найбільших у Південній Кореї і поза нею), що є монополістом суші-ресторанів у США, має свої університети, школи, видання, зокрема Washington Times, та великої кількості

фармацевтичних та туристичних компаній, які зсередини також маніпулюють свідомістю людей.

До того ж, проповідника церкви неодноразово звинувачували у згвалтуваннях, триманні людей проти їхньої волі, знущаннях та переслідуваннях, за що і був засуджений. Репресії та переслідування також є однією з ключових рис тоталітарних сект.

І останньою наведеною рисою буде радикалізм. Мунівці вважають зброю "жезлом Бога"[4], а третю світову війну необхідною задля зруйнування «світового комунізму», що возвеличується «сатаною», задля установа ідеального теократичного устрою із «досконалыми батьками».

В цілому, пропаганда і секти спрямовані перш за все на емоційне, а тому важливе критичне сприйняття задля мінімізування впливу цих інформаційних засобів пропаганди.

Список використаних джерел:

1. Jordan C. 50 powerful examples of visual propaganda and the meanings behind them [Електронний ресурс] / Caitlin Jordan - Режим доступу: <https://www.canva.com/learn/examples-of-propaganda/>.
2. Tarling B. 14 signs of propaganda, which everyone should know [Електронний ресурс] / Brian Tarling. - 2016. - Режим доступу: <https://www.linkedin.com/pulse/14-signs-propaganda-which-everyone-should-know-brian-tarling/>.
3. Blake M. The Fall of the House of Moon [Електронний ресурс] / Mariah Blake. - 2013. - Режим доступу: <https://newrepublic.com/artide/n5512/unification-church-profile-fall-house-moon>.
4. Hundreds gather at church for blessing ceremony featuring AR-15s [Електронний ресурс]. - 2018. - Режим доступу: <https://www.cbsnews.com/news/hundreds-of-worshippers-gather-at-church-hosting-ceremony-featuring-ar-15/s/>.
5. Филипович Л. О. Церква об'єднання (Церква уніфікації)

// Історія релігії в Україні: [навчальний посібник]/ А. М. Колодний, П. Л. Яроцький. — Київ: Знання, КОО, 1999. — 735 с.